

Forslag til 6 timers kursus til undervisere af udlændinge.

Kurstitel	Se Lyden til bogstavet, når danske ord skal udtales, læses og skrives.
Teaser	Kurset giver overblik over alfabetets lydige sammensætning på en systemiseret og let tilgængelig måde. Kursisten får et redskab til at synliggøre sammenhængen mellem vores skriftsprog og ofte ulogiske udtale af danske ord.
Målgruppe	Undervisere af indvandrere, flygtninge, tilflyttere mm.
Indhold	<p>Den fonologiske læsning er kendetegnet ved, at kursisten forbinder hvert bogstav med en lyd og ved da at glide fra lyd til lyd dannes det skrevne ords udtale: Eleven læser og udtaler ordet næsten korrekt!</p> <p>Overgangen fra ikke at kunne læse og udtale de danske ord, til at beherske sproget er en lang proces, hvor mange strategier skal tages i anvendelse.</p> <p>På trods af det danske sprogs usædvanligt mange ikke lydrette ord må den fonologiske indgangsvinkel til læsningen alligevel være at foretrække. Til gengæld bliver det desto vigtigere at udstyre eleverne med de nødvendige redskaber til at forstå vores bogstavets fonologiske muligheder.</p> <p>Kurset er et bud på et sådant redskab, som hjælper med at gøre vores danske sprogs udtale af ord konkret, sjov og overskuelig:</p> <p>Udtaleproces: Mange danske ord udtaler vi tilsyneladende ulogisk. Med bogstavkortene og deres illustrationer kan vi synliggøre for eleven, hvorfor vi udtaler mange ord anderledes end det umiddelbart forventes. Vi kan forklare eleven, hvorfor det er ok, at o'et i ordene "sko", "sok" og "ost" udtales forskelligt. Vi kan synliggøre og systematisere vores 9 vokaler, der tilsammen har 20 udtalemuligheder på dansk. Vi kan synliggøre, hvorfor ordene "haj", "nej" og "dig" rimer, hvilket er ulogisk på grund af ordenes stavemåde. Det bliver f.eks. også synligt og forståeligt, at ordene "hver" og "værd" udtales næsten ens. Efter endt kursus vil kursisterne erfare, at der kun er ganske få danske ord tilbage, som vi ikke kan forklare udtalen på.</p> <p>Læseproces: Med materialet Se Lyden som hjælpemiddel præsenteres hvordan kursisten, ved hjælp af bogstavkort og deres illustrationer, kan holde styr på alle lyde i et givent ord og dermed finde frem til ordets udtale.</p>

Stavelsesdeling: Vi repeterer kort hvordan matematisk stavelsesdeling bruges. Dette kan være en stor hjælp for udenlandske elever, da de kan stavelsesdele et ord, som de endnu ikke kan læse. Derved bliver det nemmere for eleverne, at give et bud på nye ords udtale.

Skriveproces: Ved hjælp af stoveplancher gives ligeledes et konkret bud på, hvilke bogstaver eleven kan forsøge sig med for at skrive en given lyd. F.eks. tydeliggøres det, hvorfor ordene: "åsd" og "ust" begge er gode forslag, når eleven ønsker at skrive ordet "ost".

I løbet af kurset får kursisterne gennemgået konkrete huskereglere, som kan være til stor støtte for udlændinge. Kursisterne får overblik over alfabetets lydlige muligheder vha. illustrationer og håndfonemer. Disse kan støtte eleven både i tale-, læse- og skriveprocessen, og i overgangen fra at stave lydret til at stave korrekt.

Således bliver der kun yderst få danske ord, som eleven behøver at lære sig helt udenad.

Arbejdsform

Der fortælles fantasihistorier, der hjælper eleven til at huske, hvilke lyde der hører til de enkelte bogstaver. Der vises og afprøves eksempler på opgaver og øvelser, der kan anvendes i undervisningen. På kurset får kursisterne lejlighed til selv at afprøve bogstavkort med illustrationer, der hver repræsenterer én lyd. Kursisterne får mulighed for at afprøve Se Lyden Online.

Mål for undervisningen

Kursisten skal have konkret viden om, hvilke lyde de enkelte bogstaver kan optræde med i danske ord.

Kursisten skal have overblik over danske ords mulige udtalemuligheder.

Kursisten skal have viden om enkle læse- og stavestrategier til det danske sprog.

Varighed: 6 timer (eller evt. 2*3 timer)

Instruktør: Birgitte Sørensen, special- og indskolingslærer

Nomineret til Årets Læseinitiativpris 2006

Artikler i bl.a. Læsepædagogen: nr. 2 år 2006 og nr. 4 år 2013

Ordblindebladet: nr. 2 år 2021

Personoplysninger og pris:

Birgitte Sørensen, Allégade 47, 4690 Haslev

mob. 61 69 42 78 (bedst efter kl. 15)

Mail: birgitte@se-lyden.dk

Pris: 10.000kr + moms + kørsel

Max. 30 kursister.